

94 detel 1706-11/10 900

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., 1/2 an
6 cor., 1/4 an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., 1/2
an 9 frcs., 1/4 an
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a doua óra
12 fil., a treia óra 10 fil.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 60 fil.
Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii
în
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul X.

Blaș 9 İuniu 1900.

Numérul 23.

„Jos cu crucea!”

(Al.) Strigătul acesta pare a fi tot mai puternic, tot mai provocător, în proporție cu scoborirea nivoului religios-moral al țării.

Sint abia câți va ani, de când lumea creștină s'a scandalizat când l'a auđit pentru întâia óra la noi. Cutare jidan cerea, să nu mai vadă în sala tribunalelor icóna Rêstignitului. Î-l jena, pe semne, și de aceea ar fi dorit să nu-L mai vadă acolo. A urmat apoi un profesor de la gimnasiul de stat — tot jidan — care și-a exprimat displăcerea pentru icóna Rêstignitului aședată în salele de propunere, ca și când toți elevii ar fi creștini Èr între orgiile din Ós-Budavár, când cu esposiția milenară, am fost martori la o nouă batjocură a crucii, când un jidan travestit în haine de călugăr, cu mătâni într'o mână și cu crucea în alta, trecea călare pe un măgar între hohotele mulțimii . . .

Casul cel mai nou întrece inșe pe cele alalte.

E vorbă de ruperea crucii de pe chipurile corónei ungare, aședate pe treptele nóuei aripe a universității din Budapesta. În trei rinduri aũ fost rupte — și aũ fost rupte chiar când era vorbă, ca Domnitorul să viziteze universitatea.

Nu e vorbă numai de insultarea crucii, ci în aceeași vreme, făptuitorul necunoscut a insultat coróna țării, a insultat trecutul de glorie al regilor apostolici ai țării nóstre.

În batjocurirea acestui simbol — simbol al credinții și simbol al corónei, — vedem mâna sacrilegă aruncând cu noroiu în tot ce avem mai scump. Vedem triumful falsului liberalism, auđim risul batjocoritor al celor fără Dumnezeu, și involuntar ne trec prin minte scenele grozave ale revoluțiunei franceze. Dar altul era organismul Franței, și altul este organismul țării nóstre, ca să pótă scăpa teafără din grozăviile acestor scene. Crucea corónei — și din ce era strimbă — e ruptă, și dacă poporațiunea creștină a țării nu s'ar revolta și nu ar pretinde pedepsirea făptuitorului necunoscut, nu ar mai fi vrednică să aibă pe coróna țării sémnul sfinței cruci.

În ședința de la 28 Maiu a dietei, abatele Molnár a și interpelat în causă, și ministrul Széll a dispus să se facă cercetare.

Nu voim să învinuim pe nimeni. Nu scim dacă făptuitorul e jidan sau creștin — de o potrivă cerem pedépsa cea mai aspră prevédută în codul penal. Sintem curioși inșe de rezultatul cercetării, sintem curioși de destoinicia justiției întru aflarea și pedepsirea făptuitorului, când deja până acum, poliția pare a fi aflat urmele vinovatului.

Nu-i vorbă, presa jidovită din capitală, cêrcă a arunca vina pe ștudentii sêrbi. „M. Szó“, nu se sfiesce a acusa pe Români, — mânând ast fel apă pe móra șovinismului. Biete naționalități! La tóte „revoluțiile“, la tóte „comploturile“, voi sinteți de vină, și dacă cineva rumpe crucea de pe coróna țării, tot numai voi și éráși voi sinteți bănuite!

Noi nu avem darul profetiei, nici obiceiul de a arunca vina asupra unuia sau altuia cu atâta ușurință. Constatăm inșe, că ținuta preseii jidovite este — ca să nu zicem mult — suspectă. Și nu credem din capul locului, că ar puté fi vorbă de ceva demonstrație națională, căci atunci făptuitorul ar fi insultat coróna ér nu crucea de pe dênșă. Nici nu putem accepta părerea acelora, cari trec cu atâta ușurință peste cas, ca și când ar fi vorbă de spargerea unor ferești la cutare matador politic. Nu; casul de față inșemná mai mult. Insulta s'a comis față de un simbol, ér simbolul represintă un principiu. E vorbă de creștinismul atăcat de un dușman principiar al lui, ateist ori jidan, cine va fi, urma va alege.

De cât că, ori cât de aspră va fi pedépsa nu ne póte satisface pe deplin, când ne gândim, că ea nu șterge în de ajuns ofensa. Ori cât de aspru pedepsit făptuitorul, nu ne asiguréză nimeni, că nu-și va afla o sută și o mie de urmași. Nu ne asiguréză nimeni, că crucea nu va mai fi insultată,

Feuilleton.

Mamei.

Mă cuprinde-un stol de gânduri
Când privesc spre stele sara,
Când aud cum rânduri-rânduri
Vin spre casă lucrătorii,
Osteniți își duc povara
Anilor, ce-i port pe spate —
Când aud venind din codru
Doine dragi, îndepărtate.

Făr' de voe-mi vine 'n minte
Satul meu micuț, din vale,
Și cu dor mi-aduc a minte
De ai mei, de biéta mamă,

Mă cuprinde atunci o jale,
Un dor vag, să-i fiu aprópe.
Ce va fi făcând acuma?
Cin' va fi de grijă s'o scape?

Par'că-o vèd ingenuunchiată
Înaintea Maicei sfinte,
Cum cu inima curată
O implórá, vecinic plânsă,
Cum vrea, să-i aducă 'n minte
Grija de fu-i cel mare.
Căci ar vrea să'l vadă gata,
„Aședat“ — cu nerăbdare.

Par'că-o vèd pe prispa casei
Sara adâncită 'n gânduri.
„Ani în pustiú mai lase-i
De 'nvêtat, scie el carte
Prea destulă“. Și-i vin rânduri
Ast fel de idei, și-o dóre
Căci ar vrea, ca să mă scia
„Aședat“, până nu móre.

Par'că-o vèd cum se gândesce,
Și se 'ntrebă trist în sine:
„Ce mai face, cum trăesce,
Cum se simte el p'acolo,
Prin acele țeri străine?
Și voesce să-i mai trecă,
Merge 'n curte să-și mai uite,
Să-i mai trecă jalea sécă.

Dar nu póte — și se duce
La vecine în povești, —
Ca urit să n'o apuce.
Dar de geaba, n'are voe,
Căci de mine n'are vești.
Singură nu scii, ce are.
Cât o 'ngrijoréză gândul
La copilul ei cel mare!

Dinrotbav.

că într-o bună dimineață nu le va veni în minte cător va tineri svăpăiați, să sfirtice stindardul universității, când știut este, că stindardul poartă chipul Maicei Domnului cu Pruncul în brațe. Nu ne asigură nimeni, că nu va mai fi insultată crucea — sînt doră așa de multe cruci la noi: pe biserici, lângă drumuri de țară, în cimitere — în cât ochiul trecătorului poate fi „jenat“ de atâtea cruci Nu ne asigură nimeni, că în țara noastră — cu trecutul ei creștinesc de o mie de ani — crucea nu va fi insultată ziua, în amieză mare!

Unde am ajuns!

Gândul nostru se cutremură, când cercă a pătrunde viitorul. Și se cutremură cu atât mai mult, cu cât cazul revoltător, de care vorbim, și alte multe, cari le prevedem în viitorul apropiat, nu sînt de cât urmările firești ale legilor politico-bisericești.

Pentru ce, mai înainte vreme, nu s'au pomenit ast fel de casuri? pentru ce astăzi sînt la ordinea zilei?

Pentru că e o necesitate ca efectul să urmeze cauzei, și legilor politico-bisericești să le urmeze scoborîrea simțului religios până la insultarea a tot ce e sfînt: neconfesionalismul și ateismul.

Nu noi am adus aceste legi, nici nu sîntem responsabili pentru urmările lor fatale și totuși ne dore inima, când vedem clătindu-se cea mai puternică columnă a țării noastre: simțul religios. Dacă lucrurile vor merge așa înainte — și așa sînt pornite să meargă — va veni o vreme, când crucea nu va mai figura pe corónă țării — și țara nu va mai figura pe cartă geografică

Pentru Ilustritatea Sa Szabó Jenő. —

Constatăm cu multă îndestulare, că polemia noastră cu dl Szabó, a fost urmărită cu atențiune nu numai din partea cetitorilor noștri, ci și din o parte a ziaristicăi române. Așa de pildă „Tribuna“ a avut amabilitatea a reproduce în colónele sale intrégă discuțiunea, făcându-o ast fel cunoscută unui număr și mai mare de cetitori; ér abonenti noștri, nu o dată ne au subministrat prețioase date, cu ajutorul cărora a apărut adevărul în o și mai curată lumină.

În răspunsul său, publicat în nr. 19 al „Unirii“ Ill. Să scrie între altele, că „comuna Hajdu-Dorog, deja pe la mijlocul veacului al XVII-lea numai așa a putut fi câștigată pentru unire, că s'a pus în prospect cultul divin în limba magiară.“

La aseratul acesta, un venerabil bătrân din acele părți, ne trimite o scrisore, în care arată, cât de „vii“ au fost simpatiile acelea pentru limba magiară.

Sîntem recunoscători din inimă pentru aceste prețioase date și ne grăbim a le publica la acest loc, spre a fi cunoscute tuturor, ca o prețioasă informațiune despre chipul, cum se face istoria la frații magiari:

„Parochia din Dorog a stat în mare parte din Români, și nici, că stă afirmarea Ill. Sale Szabó, care zice, că pentru dragul limbii magiare s'ar fi unit, că aceia tot de una au șcint și au și vorbit românește. Și în biserică în o strană tot românește au cântat și în școlă românește au învățat.

„Inspectorul școlar Ioanescu, cam pe la anii 1850—52 mergînd o dată la Dorog, pentru vizitarea școlilor, pe cîmp a convenit cu un păstor, cu care dîndu-se în vorbă, i-a zis: *bizon jó uram, mikor én iskolás gyerek voltam így tanultunk imádkozni: tutál nostru carele ești în ceriuri și a zis totă rugăciunea cu cele mai bune accenturi, . . . de már egészen megváltozott minden, — apoi i-a spus, că le dau preoți, cu cari neputîndu-se*

bine înțelege, au fost siliți să învețe limba magiară, eliminînd și din biserică și din școlă pe cea română. Așa și în alte comune din comit. Szatmár și Szabolcs. În o parochie (numele nedescifrabil) a fost un preot cam pe la 1840 care singur a mărturisit, că fiind dispus acolo, și nesciind limba română, el singur i-a magiarisat, fiind că în diecesa Munkácsului, (de care se ținea pe atunci și Români, Red.) nu preoții au fost pentru popor, ci poporul pentru preoți. În unele parochii și acum există cărți românești, eu însumi, cam pe la 1850 am vorbit cu primarul din Dorog, (numele nedescifrabil), român adevărat, care singur a mărturisit că numai preoții îi magiarisază, fiind că ei nu știu românește.“

Credem, că scrisorile acestea ale unui venerabil bătrân vorbesc destul de clar, și Ill. Sa Dl Szabó se va convinge, că tot mai mult iésă la iveală, ceea ce așa de mult se impută „magiarilor“ gr. cat. că adevărat nu de dragul îndestulării sentimentului religios cer limba liturgică magiară, ci numai și numai spre a spori în mod artificial și forțat numărul națiunii, care singură ar dori să stăpînescă și să existe în această țară.

Ajutorul de stat în diecesa de Oradea mare. —

În nr. de la 6 crt. „Gazeta“ publică o scrisore din diecesa de Oradea în cauza împărțirii ajutorului de stat. După corăspundința aceea, nici preoților din aceea diecesă nu le-a mers mai bine. Toți preoții harnici, iubitori de neamul lor și doritori de înaintarea poporului concrețit păstoririi lor, au fost șterși din lista prezentată de Vener. Consistor diecesan.

Ceea ce dă înse un colorit și mai negru acestui ajutor nefast, e faptul, pomenit în corăspundința „Gazetei“, că adevărat preoții miluiți de guvern, umblă cu nasul pe sus, se umflă în pene și țin să deie lecțiuni de patriotism celor alături.

Scrisori de pe drum.

II.

Nu-mi trece prin gând să descriu Roma, unde petrec de câte va zile. Atâta s'a scris despre cetatea această, în cât mie tot nu mi-ar rămâne ceva nou de zis.

Ce e nou în Roma, e că s'a modernizat și ea. Pe strade alérgă tramcaré electrice, prin căși pretutindenea e lumină electrică. Ba — horrendum dictu — până și în Vatican Loggele lui Rafaél și salele venerabile ale papilor predecesori sînt luminate cu lumină electrică și personalul aplicat în Vatican nu mai are să urce sutele de trepte, ci e transportat cu un Lift — ascensor idraulic.

Am ajuns și eu în Lift. Un jandarm papal mi-l'a arătat și servitorul de la ascensor m'a urcat în dată în al doilea etaj, titulându-mă de repetite ori „Eccellenza“. Vedeînd, că în Lift era o inscripție, care opria strict transportul persoanelor neaparținătoare Vaticanului, l'am interpelat pentru transgresiunea acestei oprelisce. M'a liniscit, zicîndu-mi că sub numirea de „persone neaparținătoare Vaticanului“ nu să cuprind episcopii. De aici am conchis, că dînsul în mine vedea un episcop. Eu, veți bine, nu l'am mai luminat despre erórea în care să găsia: asemenea procedură nu ar fi fost oportună, pentru că a doua oră nu m'ar mai fi urcat cu ascensorul, și eu ar fi trebuit să urc treptele cele multe, ér pentru dînsul un episcop mai mult ori

mai puțin — „tot una face“. L'am lăsat deci în credința sa, și ajuns în etajul al doilea, pentru părerea favorabilă, ce și-o formase despre mine, l'am onorat cu o liră nouă nouă de argint, pentru care generositate mi-a mai zis după olaltă de trei ori „Eccellenza“.

Dar să vorbim de Roma, ér nu de mine. Am stat aproape șese ani aici. Am vedut multe lucruri petrecîndu-se. Dar aspectul ce-l ofere Roma în acest an sfînt al jubileului universal, întrece ori ce închipuire.

Tóte trenurile sînt încărcate de peregrini, stradele și pietele mișună de străini, basilicele sînt ticsite, de nu poți străbate într'insele. Până te dedai la sgomotul și la mișcarea această neobișnuită, rămâi ore cum tálbăcit. Nu-ți poți da sémă, ce s'a întîmplat. Îți vine să cređi, că să apropie perirea lumii. Toți alérgă, gesticulează, să opresc, pornesc, apoi ér să opresc. Veți tóte porturile, auđi tóte limbile: să pare că ești la turnul Vavilonului!

Dacă privești înse mai de aproape mulțimea această, ușor observi în fețele lor o emoțiune neobișnuită, în priviri un entusiasm de peste fire. Ei toți au venit chemați de glasul Părintelui lor, să-l vadă, să-l cêră binecuvîntarea, să se róge pentru esaltarea și triumful sfîntei biserice, celei de la margini până la margini.

Privind mulțimea această e cu neputință să nu rămâi estasiat și să nu dai laudă

cerului, pentru că te-ai născut în sinul acelei biserici, care din toți fii lui Adam face o singură familie. Inima pare că-ți crește, și peptul pare a nu o mai pute cuprinde, când simțesci comunitatea ta cu tóte popórele pămîntului în lupta pentru un scop comun: pentru viața de veci. La vederea peregrinilor acestora mi-au venit în minte cuvintele profetului Ageu: „Aceste zice Domnul: Încă o dată voi clăti cerul și pămîntul, marea și uscatul. Și voi clăti tóte popórele și va veni cel așteptat de tóte popórele, și voi implé casa această de mărire, zice Domnul atotîntătorul.“ — Cuvintele aceste s'au implinit în Isus și să implinesc în biserică catolică din zi în zi, mai cu splendóre înse în anul acesta. Și pentru cel ce cercă adevărul cu inimă curată, pornirea popórelor spre Roma din tóte părțile pămîntului ar trebui să fie argument de ajuns.

Că priveșcea peregrinilor, pietatea și entusiasmul lor, nu rămân fără efect, am vedut eu cu ochii mei. În 18 Maii Sfîntia Sa s'a coborît în biserică sfîntului Petru pentru a primi deosebitele peregrinaje, cari în ziua aceea erau în Roma, a nune pe italieni din deosebite diecese, mai ales din Italia de nord, pe portugezi, poloni din provinciile Gnesen și Posen, austriaci și alții, la olaltă preste 40.000 mi. Entusiasmul mulțimii era de nedescris. Plîngeau, rideau, să îmbrățișau, cântau, aclamau, aplaudau. Era un moment neîntrecut. Apoi de o dată se făcu linisce. Sfîntia Sa se urcă la altar și întonă rugăciunea pentru esaltarea bisericești, pentru stîrpirea ereselor, pentru unirea

Asta e regretabil. Nici un Român n'are lipsă de ast fel de lecții, cu atât mai puțin un preot. Noi toți ne iubim patria și n'avem altă dorință, de cât să fim tractați legal și cu aceeași bunăvoință, cu care sînt tractate și cele alalte naționalități.

Am luat act de corăspundința acésta, că mai mult să fie evidentă parțialitatea cu care guvernul vrea să împartă ajutorul merit să servescă ca întregire a venitelor preoțesci. E dureros, că chiar contrarul iese mai mult la iveală.

Revistă politică.

Italia. Noul alegeri pentru parlamentul italian s'au terminat. Majoritatea parlamentară, se înțelege ca tot de una așa și acuma este a guvernului. Dintre 508 deputați 284 sînt aceia, cari joca pe cum le cântă ministrul Pelloux, ér stînga extremă (socialiștii, republicanii și anarchiștii) are 86 de reprezentanți. În comparațiune cu trecutul socialiștii au câștigat. Cu 20 de mandate li s'a înmulțit numărul lor și nota bene tóte din cercuri de acelea, de unde până acum erau recrutați deputați fideli constituției, dar în opoziție cu guvernul actual și cari în ce privesce apărarea socialiștilor au dat mîna cu guvernul. Prin împrejurarea, că alegătorii constituționali de până acum au dat voturile lor socialiștilor, vrea să zică, că ei nu voesc să conlucre la stirpirea acestora. Semn trist! Dacă guvernul atunci, când opoziția era mai neînsemnată nu a putut eși cu ea la cale, ce va face acum, când aceea s'a împuterit?

China. De cât va timp în marele imperiu chinez sînt noue turburări, îndreptate mai ales în privirea Europeanilor. E vorba de revolta Boxerilor, care, dacă va continua ca până acuma, va face să înregistrăm în cel mai apropiat viitor

împărțirea Chinei de către puterile europene interesate.

Cosița chineză nici acum nu se pôte împăca cu gândul, ca în țara lor să mai fie și ómenii albi, străini de ei după limbă și după port. Antipatia lor față de Europeanii a mai crescut în timpul din urmă. Causa este, că prin construirea liniilor ferate, ei își vęd pereclitate interesele personale, pentru aceea ura ce până acum era acoperită cu o spuză de linisce, acum a erupt în flacără.

Pe cum pe la alte orașe mari, așa și în Peking, există o mulțime de ómenii fără căpătăiu. Acésta parte a omeniei, fiind vorba de Chinezii, se chiamă boxerii. Așa i-au poreclit Anglezii, căci fiind fórté séracii, neavënd altă armă, se bat cu pumnii.

Aceștia la început au format societăți secrete, cari de multe ori aveau scopul de a apăra societatea de tâlhari. Dar când în fruntea acestor societăți, tare lățite în China, ajunge câte un om ambițios, atunci societățile schimbându-și devisa de la început, încep persecuțiuni în contra Europeanilor, cari apoi degenează în măceluri cumplite.

În ultimele zile ei au asasinat aproape de Peking, trei familii creștine de Chinezii, au atăcat coloniile de Belgiani, au nimicit gara de la Feng-Tai, au ars vagoane pline cu marfă, și au mai făcut multe alte stricăciuni.

Guvernul chinez față de aceste turburări e cu totul neputincios. Ba din unele fapte s'ar poté deduce mai mult. Boxerii sînt puși la cale și sînt ajutați din partea mandarinilor, cari sînt pe partea reginei regente. De unde s'ar poté deduce, că însași regina este aceea, carea de și de parte, dar totuși suflă în focul ce l'au aprins Boxerii în contra Europeanilor și care s'a dovedit mai pe sus de tóte în distrugerea căilor ferate. Conclusia acésta e cu atât mai legitimă, cu cât se scie, că regina regentă uresce

din adâncul inimei tot ce e european. Pentru acésta a făcut ea revoluție în palat, în urma căreia a picat de pe tron însuși fiul ei.

Spre ași apăra sudiții puterile au trimis câte o naie de răsboi. Așa se telegraféază din Taku, că în portul de acolo au sosit câte un vas de răsboi englez, francez, italian și german.

Transvaal. Sórtea răsboiului încă nu e decisă definitiv, dar cu tóte acestea despre sórtea finală a bătăilor ce dăinuesc acum de 8 luni de zile nu mai încape îndoielă. Anglezii după intrarea lor în Transvaal s'au apucat de asediarea celui mai însemnat oraș din Africa sudică, a Iohannesburgului, pe care l'au și ocupat fără multe sfortări, căci Buri s'au retras. Prin ocuparea acestuia, Anglezii pe lângă aceea că au ajuns în posesiunea celor mai avute băi în aur din provincia Witwaterrand, au avut și un însemnat avantaj politic, fiind Iohannesburgul centrul comerțiului din întregă Africa de sud.

Băile de aur de la Iohannesburg, grație întrepunerii lui Krüger și Botha, au fost mântuite de destrucțiunea, carea o decretaseră asupra lor secretariul de stat Reitz și populația bură din oraș și jur.

Fiind vorba de Iohannesburg nu va fi fără folos pentru cetitorii nostri, să-i facem pe scurt istoria. Orașul s'a fundat în 30 Septembrie 1886, dar cu tóte acestea în 1896 număra la 102 mii de locuitori, dintre cari 50 mii aparțineau rasei caucaziane. Înainte de erumperea răsboiului numărul locuitorilor se urca la 120 mii. Fața orașului era angieză, căci cu puțin întreceau numărul de 10 mii aceia dintre albi, cari se țineau de Buri. O mulțime de biserici împodobiau orașul, pentru tóte confesiunile, la cari se mai adaugeau teatrele în număr de 6 și alte edificii pompoze. Avea și grădină

tuturor, pentru pacea popórelor. Apoi rosti cu voce clară, și puternică „Sit nomen Domini benedictum!“ Din patru zeii de mii de pepturi răsuna răspunsul „Ex hoc nunc et usque in saeculum.“ Și mulțimea cădu în genuchi, ér Sfîntia Sa întors spre mulțime, cu privirea ridicată la cerii, cu fața înseminată de aureola nemuririi, rosti binecuvîntarea: „Benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius et Spiritus Sanctus.“ — Am privit în jur de mine. N'am vędut ochi uscați. Nu voi uita în vecei acest moment. — A urmat apoi primirea episcopilor și a capilor de peregrinaj. Apoi s'a întors Sfîntia Sa în scaunul său, purtat de patru servitori. Și să reînora scenele de la intrare, și când Sfîntia Sa cu brațele întinse spre mulțime în semn de îmbrățișare, rostia în continu cuvintele „Addio, addio cari!“ era să se strice cordonul și era pe aci, ca peregrinii în estasl lor să mērgă spre Sfîntia Sa ca să se atingă măcar de tivitura hainelor sale.

Ne-am împraștiat pe rînd. Sgomotul a încetat. O adîncă emoțiune să făcuse stăpână peste inimile tuturor.

Eu din întimplare ajunseseam a sta lângă ambasadorul rusesc de lângă Quirinai. Mi la arētat un cunoscut din Viena. Firesce, că am petrecut cu atențiune ținuta și fisionomia lui. Voiam să-i cetesc din față, ce să petrece într'însul. Am vędut că e emoționat peste măsură, am vędut cum s'a pus

în genuchi alături cu noi, am vędut cum și-a făcut cruce la binecuvîntarea Sfîntiei Sale, și am vędut cum și-a șters două lacrimi din ochi. — Ce va fi gândit, ce va fi simțit, nu scii, Dumnezeu scie. Cred înse, că gândurile dînsului nu vor fi fost nefavorabile unității catolice.

Éta ce impresiunii primesce, cel ce vine la Roma în acest an. Și ca să-și pótă forma cetitorii o idee despre mulțimea peregrinilor voi spune, că după datele ce le-am câștigat de la comisiunea internațională pentru primirea peregrinilor, până la finea lui Aprile au sosit cu totul 122 peregrinaje în grupuri, ér numărul persónelor a fost de 113 mii. Dacă adaugem la aceștia peregrinii veniți singuratic, apoi cei din luna Maiu, sigur că numărul să va urca la 150.000.

În zilele aceste au sosit 650 peregrinii germani din archidieceza Köln, 2000 spanioli conduși de 2 cardinali și 9 episcopi, 1200 germani din Westfalia, 20.000 francezi din deosebite diecese, 70 peregrini din diecesa Spalato din Dalmația, apoi deosebite diecese ale Italiei. Francezii au venit în număr așa de mare, pentru ca să asiste la ceremonia canonisării sfîntului Iean-Baptiste de la Salle, fundatorul congregațiunii școlilor creștine, care și el a fost francez.

Despre ceremonia acésta voi vorbi de altă dată mai pe larg, după ce am ajuns în

fericita pozițiune de a primi un bilet de intrare și încă în loc de frunte.

Acum să împodobesce biserica Sfîntului Petru. Preparativele arată, că va fi o sērbătóre estraordinară.

Și ca să termin cu ceea ce am început, a nume cu aceea, că Roma s'a modernizat, voi spune, că la decorațiunea basiliceii Sfîntului Petru, pentru a ridica efectul iluminățiunii, să va folosi și lumina electrică. A nume la altarul din fund, numit altarul catedrei, gloria din jurul icónei S. Treimi, făcute pe sticlă într'o ferēstră rotundă, vz fi tótă luminată cu lampe electrice de color deosebite și cu reflectori electrici. Am vędut luminarea de probă: a fost ceva feeric.

Éta dar, că luminile de cēră să înlocuiesc cu lumina electrică. Cine ar fi cređut să ajungem la atât?

Așa e făcută biserica catolică. Ea tóte invențiunile geniului omenesc le scie pune în serviciul religiunei.

Și mai sînt de aceia, cari o acasă cu obscurantism?

zoologică, în care era reprezentată într-o faună a Africii de sud. Clima e sănătoasă, dar Europeanii imigrați totuși sufer din cauza schimbărilor repetite ale atmosferei.

După ocuparea Iohannesburgului, Roberts și-a luat drumul spre Pretoria, capitala Transvaalului. Fiind că Burii prevedeau, că nu pot rezista mult timp în contra atacului, din cauza, că Pretoria e încunjurată numai de niște coline mai mici, după un consiliu de război, la care a fost Krüger și Botha au luat parte toți generalii, au părăsit orașul și s-au retras la munți, de unde voesc ei să neliniștescă armata engleză.

Înainte de ocuparea capitalei Roberts a fost trimis o solie la Botha cu misiunea ca generalissimul Burilor să predea orașul. Botha fusese i-a răspuns, că armistițiul voesc, dar de predare nu vre să scie. Dar fiind că la acesta nu s'a învoit Roberts, Botha i-a trimis vorbă, că el părăsește orașul împreună cu într-o armată, rugând pe Roberts, ca să nu maltrateze muerile și pe cei nepu-tincioși.

Correspondințe.

Din diecesa de Gherla.

M. St. Dle Redactor!

Scuză, că în vreme ce Dta lucră pentru ca să unesc inimile tuturor Românilor gr. cat. de pretutindenea, și să-i întăresc în dragostea limbii și legii, așa de scumpe sufletelor noastre, eu . . . suferind și acum, de o îndelungată vreme, bătrân cum sînt, țin să fac o notă discordantă.

Nu e vorbă de mine, timpul meu a trecut. E vorbă de doi membrii tineri încă a clerului diecesei atât de espuse a Gherlei, — cari nu bagă în samă primejdia ce mereu ne amenință, ci se grăbesc ași arăta știința lor scriind câte de toate în limba magiară.

E mare diecesa noastră și de multe părți și în multe chipuri e atăcată, avem înse și preoți destul de destoinici, cari o știu apăsă. Avem preoți, cari scriu și muncesc chiar și pe teren literar. Scriu înse în limba mamei lor, ca să dovedescă că preoți români sînt și pentru credincioșii lor români lucră.

Ast fel de porniri nu mai îmbucura ne pot și eu mândrie umplu inimile noastre.

Durere, că chiar în același timp, alții își trec timpul făcând literatură ungrăcă.

De ce acesta?

Ca să arete ore creșterea patriotică de care s'a împărțit? Sau, ca să-și adune merite pentru timpuri mai bune?

Altă alternativă nu știu.

Ca să nu se credă, că vorbesc numai așa, etă vă alătur aci două ziare magiare. Articolii semnați cu cerusă vinetă sînt scriși de preoți români din diecesa noastră. Unul e și subscris er sub pseudonimul cel alalt, care arată numele parohiei sale, se ascunde preotul (numele nu le publicăm de data asta Red.)

Vedeți acești preoți, în loc de a lucra în limba poporului, din a cărui prinose și prescuri se hrănesc, nu se rușineză a și scrie ungrăcesc și numele numai ca să pară mai patriotici.

Și ați băgat de samă ce îi scrie redacția foii unuia din ei? „A magyar nyelv és a humor iránti érzéke remélhetőleg az iskolájában is szép nyomokat hagy maga után.“

Trist, foarte trist, când preoți români dau ocașie redactorilor ziarelor magiare să exprime ast fel de dorințe! Și e și mai trist că sentimentul lor e atât de mult tocit, în cât continuă și mai de parte a lucra pe această cale!

Hei, nu ar fi trebuit să sistati „Calendarul Unirii“, foarte bun era el pentru toți *) și câți n'a făcut întrebare după el, am observat și esperiat însu-mi! În lipsa lui apoi, în casele și familiile preoților noștri a intrat . . . tot de celea magiare. Și cu timpul vor începe ziarele magiare a ocupa chiar locul foilor române.

Omnia jam fiunt, fierique posse negabam!

Dumnezeu cu noi! numai singur El ne mai ajută și scapă!

Bătrânul.

Declarațiune de aderință.

Subscriși, primim întru toate ideile mărețe din protocolul conferinței din Șișești, publicat în Nrii 19 și 20 a prețuitei noastre „Unirea“. Declaram: că vom da tot concursul nostru pentru reușita cât mai strălucită a serbărilor proiectate. Să se știe în aceste vremuri triste de necredință și indiferențism, că Românii sînt un popor religios și moral după zisa poetului: „*Legea, limba vorbe sfinte la străbuni erau.*“

Preamărit să fie în veci dulcele nostru Răscumpărător Isus Christos!

Preamărit să fie în veci, momentul fericit când ne-am reunit cu mama noastră Roma!

Baia Mare 22 Maiu 1900.

Constantin Pușcașiu inv. vpreședintele reuniunii fili Someș, Alexandru Pop, Ioan Tutar, Romulus Avram iurist, Ioan Radeș contabil, Ioan Marcu, Nicolae Ciolte inv., Vasiliu Achim, Nuț Crișan, Alexandru Gețiu, Aureliu Popa, Ioan Bretan, Petru Nagy.

Propaganda catolică.

București 1 Iuniu n. 1900.

Îubite Dle Redactor!

De o vreme încôce ziarele noastre, mai ales cele fără de Dumnezeu, er încep a alarma pe cetitorii lor cu propaganda catolică. Se pricepe foarte bine, că nu de dragul ortodoxismului s'iară așa de tare, cât mai mult spre ași mări tirajul, publicând scrii de senzație. De aceea nici, că ași fi creșut de trebuință să vă scriu, de nu cum va același lucru îl vedeam tipărit și în nr 4 din „Școla și Biserica“, revistă destul de serioasă și care tracteză cu băgare de seamă și pricepere multe cestiuni.

Dacă imi dați voe voiă cerca să schițez pentru cetitorii foii „Unirea“ în ce stă propaganda catolică.

*) Recunoscem, că am sistat apariția Calendarului, dar am făcut-o împinși de deficitul colosal ce l'am avut și avem cu foia 20000 cor. abonamente restante, multe din cel dintăiu an, nu îndemnă de loc la jertfe nouă. Dar, vom reeda din nou Calendarul dacă vom vedea cât de cât sprijin din partea abonenților. Noi știm n'ar fi în zădar!

În ședința senatului român, ținută la 31 Martie v. venind în discuție reforma legii de instrucție, Episcopul de Râmnic luând cuvîntul, a ținut un lung discurs, în care între altele face băgător de samă pe ministrul instrucției asupra primejdiilor propagandei catolice. „Este un sistem dlor, ce să urmăresce cu multă dibăcie și stăruință, în scopul de a înștrăina încetul cu încetul pe fi și mai ales pe ficele bisericii noastre de religiunea lor strămoșescă“, a spus Preasfințitul.

În pensionatele străine și școlile private nu se predă de loc religia ortodoxă și „un numai, că nu se predă învățămîntul religios ortodox copiilor ortodoxi, dar se caută chiar a face proseliți“. Și continuând vorbitorul spune, cum copii apoi „se răcesc de credința părinților, încetază de a mai merge la biserica lor strămoșescă și trec în urmă la confesiunea școlii unde și-a făcut educația“. Și spre ilustrare Preasf. aduce și câte va pilde, comunicate de persoane amice. În Iași „am primit informațiuni pozitive, că în adevăr au fost câte va treceri de la biserica noastră ortodoxă la confesiunea romano-catolică La Botoșani mai toate persoanele din societatea înaltă sînt catolice, mai toți Miclescii, Comanescii și mai mulți alții s'aș catolici“. De aceea crede vorbitorul, că dl ministru al cultelor ar face bine să ieie „măsurile necesari pentru organizarea învățămîntului religios ortodox, în pensionatele străine din țară“.

După cum vedeți Preasf. Mironescu e foarte îngrijat de propaganda acesta. „Biserica și Școla“ constată, că „pentru prima oară se ridică în parlament vocea unui Arhiepiscop în o așa de delicată dar importantă cestiune națională . . . semn, că episcopatul începe ași cunoște rolul seu așa de important.

Dl. Tache Ionescu ministr. finanțelor a răspuns încă în aceeași ședință îngrijoratului arhiepiscop. Pe cât de mult ținé Preasf. Sa să presinte de primejdiosă propaganda acesta pe atât de mult o reduce dl ministru, declarându-o de o simplă „gogoriță“. „Rog lumea să se liniștescă. Nu e în România absolut nici un curent de trecere de la ortodoxism la catolicism.“ Din potrivă, dsa arată chiar contrarul: 600:20. cel mult.

Dl Ionescu își aduce aminte și de Dvostre și arată că cu totă propaganda catolică ce s'a făcut în Ungaria . . . „chiar treimea (? Red. U.) care a trecut la Unire și-a păstrat intact ritul și de fapt legătura sa cu ortodoxii. Așa de intimă a rămas legătura, — continuă Dsa — încât voios merg unii în bisericile celor alalt. Dacă prin urmare în Transilvania nu pôte fi vorba de conversiuni și de temeri de propagandă, dar în țară la noi!“ esclamă dl ministru cu gândul de a vărsa mângăiere și a aduce linisce în sufletele d-lor senatori ortodoxi.

Și terminând în a răspunde la această cestiune ridicată de Episcopul Râmnicului, dl ministru cu multă finetă împarte nn bobirnac grațios Episcopatului ortodox: „Un singur lucru ași vrea să iesă bun de aci, — și să mă ierte P. S. Sa dacă în calitate de laic, dar laic, care am fost pe la ministerul cultelor, îi voi da un sfat — ași dori cu această ocașiune, ca propaganda catolică de care ne-a vorbit să fie un stimulent pentru propagandă mai mare din partea PP. SS. Lor.“ Și senatul spune „Monitorul oficial“ a aplaudat.

Ăsta este dar Dle Redactor statul cestiunii.

„Școala și Biserica“, care se simte îndemnată a scrie un prim articol asupra acestei cestiuni, spune, că dl ministru a fost înșelat în aprecieri și ca să o dovedească acesta face următoarele conotații:

„Mai întâiu nu este de loc mic succesul ce l'au avut catolicii între Românii din Transilvania, de ore ce azi aproape un milion și jumătate suflete graviteză către Roma și sunt mai mult papistași de cât ortodoxi. Cea mai nouă ispravă a scaunului papal este încercarea de a răpi Autonomia bisericii române din Transilvania, (?! Red. U.) lăsând posibilitatea ca pe scaunul Mitropoliei din Blăș și pe scaunul episcopilor române unite să vină episcopi de alt neam. Nădăjdum, că până la fine biserica română unită va scăpa și de această nouă năpaste. La cas contrar nu vedem pentru frații noștri, de cât a se reîntorcede erăși în sinul bisericii ortodoxe fiind siguri că vor găsi brațele deschise și inimi de frate.“ (Merçi! Red. U.)

Eū nu cred, că mai e de trebuință a reflecta ceva la șirele acestea.

Dl ministru greșește în spusele sale, őr scriitorul din „Școala și Biserica“ debiteză „cele mai prima gogorițe“, cum s'ar zice în limbajul nostru.

Costatăm atăta, și mergem mai departe.

Tot așa de „înșelat“ a fost dl ministru și când a spus de conversiunile de la catholicism. Datele cădute în mâinile D-sale „sint cu totul necomplete . . . În fapt numărul celor convertiți la catholicism este cu mult mai mare de cât se arată.“ și ceea ce e și mai grozav, e că diferența între unit și alții între cei viniți la ortodoxie și între cei trecuți la catholicism este neasămēnat mai mare.

(Va urma.)

NOUTĂȚI.

Aniversare. Maestatea Sa Împēratul — Rege Francisc Iosif implinesce la 18 Aug. n. 70. ani. Cu ocaziunea acēsta se vor face, mari serbări în onōrea domnitorului.

Din arhiepiscopie. On. Ioan Pantea, paroch în Rieci, protop. Pogăcelei aū fost numit viceprotopop onorariu. — Teol. abs. Iacob Popa a fost numit practicant la oficiul archid.

Distincțiune. Dl Aron Densușian, prof. la universitatea din Iași și dl Dr Emil Pușcariu secret. gener. al minist. de instrucție, aū fost decorați cu „Corōna Romāniei“ în gradul de ofițer; őr dl Dr Emil Pop, șef de secție la inst. bacteriologic, a primit același ord. în gradul de cavalier. Sincere felicitări!

Șoiri personale. La esamenele de capacitate, cari s'au terminat zilele acestea în Bucuresci aū reușit următorii ardeleni: Niculae Mazere, prof. la Curtea de Argeș, Cornel Gușailă, prof. la Brăila, și Alesandru Densușian, prof. la Galați. La aceste esamene, pe cari după noua lege de instrucție, trebuia să le depună profesorii de geografie, s'au înscris 64 candidați, din cari n'au reușit de cât 24. — Felicitări bravilor noștri compatrioți!

Proces de presă. Editorul „Bunului Econom“ dl I. Mihaiu a fost citat pe Sâmbăta trecută la tribunalul din Deva, din cauză că a lăsat să se publice între noutățile zilei două notițe de cuprins politic. Aceste notițe sint: Proces politic la Baia de Criș și Curtea cu jurați la Deva.

Directorul fundațiunei Șulțane și-a început ședințele azi înainte de amēzi sub presiunea Mitropolitului. A fară de capitulariști aū luat parte Ill. Dni George Pop, direct. de finanțe în Nyiregyháza, Iuliu Bardoși, insp. scol. pens., Iosif Pop, Ioan Mezei, Ales. Onaci și Andreiu Frāncu, juđi de curie în Budapesta, Leontin Pop, jude de tablă pens., Vasile Hossu, jude de tablă în Cluș, Bas. P. Hārșan, adv. Sibiu. Dr Ales. Pop, medic arch. Blăș. Dr Izid. Marcu secr. mitrop. ca notar și adv. arch. Dr Iuliu Maniu. Dintre membrii Senatului aū sosit Dni: Patriciu Barbu, adv. în Reghin, Ioan Simionăș pres. sedr. orf. Deva. Ședințele se continuă.

La Sinaia. Curtea regală română, stabilită acum la Sinaia, va fi vizitată de archiducele Iosif, care în calitate de general al honvezilor va inspecționa garnisoanele din Transilvania.

La Sarmisegetuza. Sâmbăta în 9. crt. societatea istorică din Bucuresci, va face o excursiune la vestita capitală a Daciei, la Grădiștea de azi. Conducătorul acestei excursiuni va fi dl Grig. Tocilescu, prof. la univers. din Bucuresci.

Escursiune științifică. O altă excursiune, scriu ziarele de dincolo, a făcut dl prof. Maior cu elevii școlii centrale de agricultură de la Ferestrău. Escursionistii aū vizitat moșia contelui Nakó, de la Sân-Nicolau-mare, una din tre cele mai frumoșe moși din Bănat. —

Liga culturală. În serbătorile Rusaliilor Liga pentru unitatea culturală a Romānilor cu sediul în Bucuresci, își va ține congresul anual. În tōte părțile țerii se fac acum alegerile delegațiilor pentru acest congres. Din viul interes ce se manifestă față de Ligă se spera o conlucrare solidară spre ajungerea scopurilor mărețe ale ei. Secția Bucuresci a ales 29 delegați între cari persoane marcante și de înaltă poziție.

Mare nenocire s'a întâmplat zilele trecute în Budapesta. Mult public năvălind spre un tramvai electric, a lovit cheia curentului electric, care a făcut de tramvaiul a plecat fără conducător. La o colitură a deraiat și s'a răsturnat. Cu acest prilej a omorât 13 și a rănit grav 9 persoane.

Esamenul de maturitate la gimnasiul nostru s'a ținut în 1. și 2. Iunie n. Din partea Consistoriului a fost trimis comisar Rsmul Dr Vasile Hossu, din partea statului prof. de univers. Magn. D. Dr Kuncz Elek, direct. suprem. Succesul esamenului a fost foarte bun. Din 16 elevi ordinari ai cl. VIII și 2. din an. tr. aū eșit: cu eminentă 3. Ioan Hossu, Oct. Florea, Ioan Agribicean, cu bine 7. Ioan Cristian, Emil Degan, Ioan Dicu, Eug. Groze, Nic. Platon, Victor Precup și Eug. Rus, — cu suficient: Iul. Aldica, Ioan Bătăcu, Ilie Ghindriș, Iuliu Greiman, Vas. Nistor, Zozim Nuțu, Oct. Popa și Victor Tufan. La repetiția esamenului n'au fost relegați nici unul.

Piesă romānescă în „Népszínház“ din Pesta. La 17 c. se va juca în teatrul popular din Pesta, piesa „O lecție“ de Radu Rosetti. Traducerea în ungurese e făcută de prof. Dr George Alexici. După cum se știe directorul de la „Népszínház“ e cunoscutul actor magiar Solymosi Elek. Nu ne îndoiim, că piesa va fi bine jucată și credem, că ar fi potrivit, ca colonia română din capitala țerii să arete tot interesul față de această reprezentațiune. Căci la tot cazul e ceva îmbucurător, că pe scenele teatrelor magiare vine rindul și câte unei piese bune. Nu tot „Nunta din Valeni“ și alte de felul acesta, în care românii sint batjocoriți. Cum ni-se scrie din Pesta, la această reprezentație vor lua parte și mai mulți oșpeți din Romānia.

Avis. Poporul institut de credit și economii, societate pe acții în Lugos și-a început activitatea în 1. Iunie a. crt. Institutul să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă. După depunerii făcute de către particulari institutul solvesce 5%, őr după depunerii de ale fondurilor bisericășci, școlastice și de binefacere 5½—6%. Deslușirile de lipsă să

daū în localitatea institutului — strada Caransebeșului, casa Sztaroszesik — tōtă ziua de la orele 9—12 a. m.

Programul examenelor de la școala de fetițe. I. Joi în 21 Iunie: 8—10 cl. I—II. din tōte obiectele; 10—12 cl. III—IV. din tōte obiectele; 3—6 cl. V—VI. din tōte obiectele. II. Vineri în 22 Iunie: 8—12 cl. VII. Religia, Romāna. Magiara. Matematică și Geografia; 3—6 cl. VIII. Religia, Romāna, Magiara, Istoria naturală și Fizică. III. Sâmbăta în 23 Iunie: La orele 8 a. m. conversare în limba magiară și germānă; La orele 4—5 d. p. Musica vocală și instrumentală. IV. Lucrurile de mână vor fi espuse în tot decursul esamenelor. V. Duminică în 24 Iunie va fi Te Deum, ceteria clasificățiunilor, împărțirea testimoniilor și premiilor.

Cărți de premii. De la dl Ioan Pop Reteganul din Retteg se pot procura cele mai potrivite premii pentru școlari, adecă broșurele I. și II. din scrierea lui „Novele și Schițe“. Ambele la oaltă costă numai 1 cor. 20 fil., și conțin 7 povestiri alese și moralizatoare.

Concurse la parochii. Cu terminul de 17 Iunie n. se escrie concurs pentru parochia Șarmaș, protop. Giurgeu. Beneficii: casă, cu trei chilii, culină și cămară. Staule pentru 12 vite. Șură și șopru. Culină de vară. Grădină. Porțiune canonică 5 jugh. Lectical de la 354 familii câte 2 cor. őr de la 40 câte 1 cor. apol o zi de lucru. Stolariele îndatinatē. — Cu terminul de 30 Iunie n. se escrie concurs la parochia Jara inf. protop. Indol. Beneficii: casă cu donē încăperi, celariu, grajd pentru 8 vite și șură. 25 jugh. 200° porțiune canonică. Lectical de la 110 fumuri o metretă ecuruz și o zi de lucru. Stolariele îndatinatē. — Cu același termin s'a escriș concurs și pentru parochia Cerghidul mare, protop. Ernot. Beneficii: casă, grajd, șură, curte și grădină. 10 jugh. 1149° porțiune canonică arătoriu, 6 jugh. 1094° fînă; De la 40 familii câte o zi de lucru. Stolariele îndatinatē.

Petroceri. Reuniunea sodalilor romāni din Sibiu aranjēză Duminică la 10 Iunie n. o convenire socială împreunată cu cântări și joc. O parte din venitul curat e destinată fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor romāni din Sibiu. — La 11 Iunie n. Reuniunea Pompierilor voluntari din Blăș aranjēză îndatinatē petrecere de vară în grădina Comșa din Veza, eventual în otelul Univers din Blăș. — Tinerimea școlară de la gimnasiul superior gr. cat. din loc. își va ține „Maiialul“ Marți în 12 Iunie st. n. cu următorul program: Diminēta la orele 7 în frunte cu musica se va face excursiune în pădurea „Nișca“; őr sēra la 8 să începe dansul în sala de gimnastică a gimnasiului. Invitări speciali nu să fac. Prețul intrării: de persoană 1 corōnă. Venitul curat e destinat pentru biblioteca tinerimei. *Comitetul aranjator.*

Necrolog. † Ioan Vajda-Voevod sen. de Gārboū, mare proprietar și virilist al comitatului Solnoc-Doboca a repausat în 1 a l. c. st. n. după lungi și grele suferințe în etate de 63 ani.

Peste câteva zile un nou trist anunț ne vestește durerōsa scire despre mōrtea bunului român Dionisiu Vajda-Voevod de Gārboū, mare proprietar, virilist al comitatului Solnoc-Dobăca, membru în comitetul partidului național, membru pe viață al „Asociațiunii pentru literatura și cultura romānă“, președinte al direcțiunii institutului de credit și economii „Someșana“, etc. a repausat după lungi și grele suferințe, la 4 Iunie n. în etate de 61 ani. Trimitem familii repausaților cele mai sincere condolente.

† Alesandru Comanescu jude de tablă în pens. a repausat în Cluș la 5 Iunie 1900 la 2 ore a. m. după o suferință îndelungată în al 58-lea an al vieții și 21 an al fericitei sale căsătorii.

În veci amintirea lor!

PARTE ȘTIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

— Schiță istorică-culturală —

de

Emil Bougaud.

Traducere din limba franceză de

Salba.

(Continuare.)

III.

Tineretea sfântului Augustin — Criza vieții lui —
Patimile lui — Patriciu catecumen.

367—370.

„Voi să reamintesc păcatele trecutului și corupțiunea sufletului meu; nu pentru ca să le iubesc, ci ca să te iubesc pe Tine, Dumnezeul meu! Căci acum te iubesc, o Dămine, și mișcat de această iubire, cu durere și amărăciune îmi aduc a mințe, de căile rătăcite ale tinereții mele, ca în această tristă amintire, Tu să-mi îndestulești sufletul, cu o dulcătă adevărată, fericită și sigură!“¹⁾

Cu aceste umilate și clasice cuvinte începe Augustin a-și descrie trezirea patimilor, stăpânirea lor îngrozitoare, care începuse pe ascuns la a. 368 în *Madaura*, și se arăta pe față cu doi ani mai târziu, la 370—371 în *Tagasta*, ér la 372 se sfârși în *Cartagena*, a nume cu o sclăvie deșoartă de 15 ani.

De vrem să scim ce dureri torturază câte o dată inima de mamă, să ascultăm éraš cum povestește Augustin cu oratoria sa începutul, dezvoltarea și urmările triste ale acestei crize sufletesci.

Augustin era ca de 13—14 ani, când venise mai întâiu în *Madaura*, pe la a. 367. Nu se scie ore aici a dat primele semne de geniu, sau dóră în *Tagasta*; dar sfârșind studiile elementare și cunoscând isvórele oratoriei și ale poeziei clasice, sufletul lui a trecut prin schimbări gradate. Íși perdu récéla față de studiu; cetea pe *Virgil*, *Homer*, *Cicero* și *Ovid*. și în cetire începu a-i se desvolta geniu. Mai ales *Virgil* a făcut asupra lui o impresie de minune. așa în cât povestirile lui despre durerile *Didonei*, nu le putea ceti fără lacrimi. Dacă îl oprea de la cetirea acestei cărți, pentru sensibilitatea lui, plângea, ér dacă la rugările lui îi permiteau să cetescă — plângea și mai mult.²⁾ Sufletul lui blând și simțitoriu nu se puté despărți de *Virgil*.

Se pare că *Homer* nu-i prea plăcea. „Acest povestitoriu dulce — zice el — în copilărie îmi era amar.“ Nu că dóră Augustin cu spiritul său cel mare, n'ar fi observat diferența dintre *Virgil* și *Homer*; nu că dóră n'ar fi simțit cu cât e mai mare, mai natural și mai sublim cest din urmă, și că ce inspirațiune și avént înalt posede în tablourile, ce compun opera lui, — dar, pe cum însuși ni-o spune, greutatea limbii grecesci, îi amăria dulcéta povestirilor plătute, și nu îl lăsa se guste, după cum ar fi voit el, creațiunile ingenioase ale celui mai mare poet.³⁾

Se póte că sentimentalismul lui *Virgil* nu era așa de adênc, ca al lui *Homer*, dar îi plăcea mai mult pentru espresionile lui mai moderne; ori cum, atât în tinerețe cât și mai târziu *Virgil* i-a fost favoritul. Pe lângă aceea cetea cu mai multă saú mai

puțină plăcere, și pe *Terentiu*, *Plant*, *Ovidiu*; toți aceștia cu parfumurile îmbătătoare ale poeziei lor îi deschidea sufletul înaintea unor icóne frumoase, ce e drept dar tot o dată și pline de pericole; pentru că, durere, în aceste cupe de aur, nu în puține locuri, se află și venin.

Pentru dezvoltarea talentului tinerimii, nu o dată li-se dedita ca tema să traducă în prosa cuvintele înfocate ale *Iunonei* lui *Virgil* ori oftările dureroase ale *Didonei* lui. Cúnna o câștiga acela, care scia descrie mai viu fiacára mâniei saú plângerile și pasiunile acestor persoane imaginare, acela, care le puté da mai multă viétă în colorile cele mai vii și mai naturale și care-și înfrumșea puterea judecătii și a ideilor și cu o limbă mai frumoasă.

Îvingerea era a lui Augustin; acesta se manifesta prin aplausele conșcolarilor și laudele profesorilor săi. Dar tocmai acestea au fost ruina inocinții sale. Ațítat prin aplause și dornic de a descrie cât mai bine pasiunile acestea pécátóse, el se nisuia a le și *simți*; și fiind că pasiunile dormitaú încă în adâncul inimei sale, el nu se multămi cu cetirea singuraticilor poeți, cari au deseris mai colorat pasiunile acestea, ci începu a umbla și pe la teatre, ca așa apoi să pótă vedé interpretate cu cuvintul și cu gestul scenele esplicate de cătră profesorii săi.

Negreșit, creștinismul în decurs de noué spre zece vécuri a mai poleit aceste icóne, și totuși câtă grige și precauțiune e recere și astăzi pentru a scuti inimile nevinovate de înfrurirea lor!? D'apoi atunci, când nu esistaú edițiuni emendate, nici profesori creștini, și când teatrele se nisuia a însufia viétă în scenele propuse de profesori în școlă.

Creștinătatea de abia părăsise catacumbelile, încă nu avuse timp să curățescă cărțile și școlile, și așa crescerea tinerimei se continua într'un mod păgân ca și până aci. Toți se plângeau din cauza acesta, dar *moda*, această regină a lumii, triumfa asupra nedumeririi părinților, căci era mai tare, chiar și de cât lacrimile mamelor.

„O! torent nenorocit al datinilor, esclamá Augustin, nu vei seca tu nici când? Până când vei arunca pe fiil *Eveli* în cóce și în colo, pe marea vastă și periculósă, pe care abia o pot trece, chiar și fiil cel însămnaț cu semnul crucii? Au dóră nu am cetit eu în aceste cărți istoria lui *Joe*, cel tunătoriu și totuși adulter? Puterea dumnezeesca și corupțiunea blăstemată în nici un cas nu se pot uni, dar poeții mincinoși au inarmat cu acestea pe un om corupt, ca prin auctoritatea lui să ne îndemne la moravurile stricate.“

„Și óre *Terentiu* n'a pus pe bină un tinér corupt, îndemnându-l la pécate prin esemplul zéului suprem? — Un zéu zice tinérul, — și încă ce zéu! și-a permis această plăcere; și apoi eu, un biet muritoriu se mé rușinez a-l imita? Pentru atari învétături plătése ómenii; le onoreză cu prezența lor în forul public, legea le scutesce, le respăltesce din bunurile publice. Și cine nu observă, că atari cuvinte sînt potrivite numai a face pe om să comită infamii.“

„Nu condamn,“ — continuă Augustin cu o judecată și cumpénire sănátósă, proprie geniului, — „nu condamn aceste cuvinte ale poezilor și oratorilor. Ele sînt ca și nisce vase bogate și scumpe. Condamn înse veninul pécátului ce ni-l întindeau în vin, din aceste cupe de aur, măiestrii cei beți: Ba căpétam și pedépsă, bătái dacă nu beam dintr'însele, și nu ne era iertat măcar a apela la un judecătoriu tréz. Și totuși eu, Dumnezeul meu, înaintea feții cărnua îmi esamezez trecutul, învétam bucurios acele lucruri, — eu nenorocitul îmi aflam plăcere în ele, — și pentru acesta mé numiaú un tinér de mare speranță!“¹⁾

Ne putem închipui ce influință aveaú aceste cărți și piese asupra tinérului de tot simțitoriu și fraged la inimă, care nebotezat încă, depártat de mamă-sa, nu avé, cine să-l scutescă între pericolele îngrozitoare, a fară de profesorii săi, cari, pe cum el se exprimă: „eraú mai beți de cât el însuși.“ — „Nu e mirare dacă această mulțime de nimicuri, m'au rápit cu sine, și dacă întors de la *Tine* m'am dat în partea creatorilor, fiind că conducătorii mei erau ómeni, cari dacă vorbiaú despre vre o faptă bună a lor se întimpla să scap din gură vre un barbarism saú vre un cuvint arhaic erau înfrunțați, pe când dacă își povestiaú blăstémățiile lor desfrínate, dar cu artă de oratorie și cu cuvinte curgetóre erau láudați și se bucuraú de potopul aplauselor! Și eu, nenorocitul copil, zăceam pe pragul acestei vieți neordonate, și atari lupte umpleau anii mei de învățatură.“²⁾

Și întru adevér! acest venin în dată începu a se láti prin vinele lui Augustin. În flórea junetiú sale, — abia de patru spre zece ani — în această periculósă, dar plăcută etate, când inima se deschide, dar se și vestezesce ca o flóre, el era predomnit de o turburare necunoscută până atunci. „Nu doream alt ceva, de cât a *iubi* și a fi *iubit*. Am trecut înse, — așa mărturisesce el — peste marginile amicitiei, în cât un suflet curat iubesc pe altul. Neguri dese se ridicară din tina poftelor trupesci și din noroiul tinereții mele, cari îmi înourară și întunecară sufletul, ca să nu mai pot deosebi seninul curat al iubirei legitime de întunerecul desfátării trupesci. Ambele clocoteau în mine învălmășindu-se și rápindu-mi tinereta fragedă spre teșişul poftelor, ca să mé arunce în vârtejul desfrânării.“³⁾

Încetul cu încetul, cele mai triste cugete îi cuprinseră sufletul. Puterea poftelor pécátóse îi ațita inima, și fiind că nu era nime, cine să-i scótă acești spini ele crescură fórte lute și l-au aruncat în cel mai mare pericol.

„Încă numai copil“ zice Augustin, „și deja eram înflăcărât de plăcerile pécátóse, și nu mé rușinam a-mi arunca viéta în vârtejul acelora. Frumșeta sufletului meu se vestezi și eu putred înaintea feții Tale, Dumnezeul meu, tot mai aflam plăcere în mine și căutam să plac și altora.“³⁾

Numai că fiind el din fire fricos și retras, această stare neordinată a sufletului său și-a acoperit-o cu un vél așa de gros, în cât nime, nici conșcolarii, nici amicii săi nu străvedeau furtuna ce viscolia în inima lui.

Cu tóte acestea succesele lui Augustin crescea din zi în zi, se bucura de o înaintare din ce în ce mai mare. Sufletul lui de și atins în taină de réu, dar neconsumat încă apăré din zi în zi mai frumos. Strălucirea oratoriei lui începea a-și aréta rađele și toți, preziceau, că dezvoltându-se va întuneca chiar și pe cei mai renumiți oratori.

Patriciu fu rápit la auđul acestor noutăți și se decise, că după ce pe fiul său l-a fost trimes din *Tagasta* la școlile renumite din *Madaura*, va face tot ce e posibil, ca să-l trimită, dacă nu la *Roma*, căci acesta-i întrecea puterile, cel puțin la *Cartagena*, unde va puté afla școlii, profesori, bibliotecii, mulțime mare de tinéri eminentii, cu un cuvint tot ce-i era de lipsă pentru dezvoltarea sufletescă.

Din nenorocire înse spre a esecuta un atare plan, nu era destul numai o inimă generósă și o spunem verde — o fală așa mare ca a lui *Patriciu*. Și fiind că era sêrac avé lipsă de crutări și abștineri și mai multe și prin urmare de timp îndelungat.

1) Confess. lib. II. c. 1.

2) Confess. lib. I. c. 13.

3) Confess. lib. I. c. 14.

1) Confess. lib. I. c. 16.

1) Confess. lib. I. c. 18—29.

2) Confess. lib. II. c. 2—3.

3) Confess. lib. II. c. 1, 2—3.

De aceea la finea anului 369, când începură feriile cugeta să-și chieame fciorul de la Madaura și să-l țină a casă un an; într'aceea și-ar câștiga banii pentru o călătorie așa îndepărtată și costisitoare. Augustin a sosit în Tagasta și ne putem închipui cu ce bucurie l-a primit mamă-sa.

Vedându-și fciorul încununat cu atâtea cununii, strălucind de un geniu așa mare, era mândră și fericită, cum ar fi tot de una o mamă, fie dintre cele mai umilite și creștându-l tot inocent ea a depus pe fruntea băietului de 15 ani dulce sărutare de la inimă.

Dacă Augustin ar mai fi fost curat și inocent, sau dacă ar fi avut măcar curajul de a descoperi mamei sale prima trezire a patimilor sale, acest timp al întreruperii studiilor i-ar fi fost spre bine, căci ajuns în societatea și sub influința mamei sale, ea l-ar fi putut pregăti bine, pentru a înfrunta pericolele din Cartagina; dar din cauza stării triste a sufletului său, și din cauza și mai tristei hotărâri, ce luase, de a ascunde dinaintea mamei sale pasiunile, ce rodeau pe ascuns inima lui, nimic n'a fost mai de deplâns pentru el, de cât această întrerupere a studiului.

Odihna, la care era condamnat fără voe, lipsa de ocupațiune continuă, fantasmările împreunate cu acestea, golul inimei, lenevirea vieții, toate trebuiau să se împreune spre a grăbi și a mări exploziunea fatală. „În etate de 16 ani — zice el¹⁾ — împrejurările familiare m'au silit, să întrerump studiile și să staț a casă, spinii poftelor necurate, carii până atunci imi înțepau inima, au crescut de o dată și s'au ridicat în tufe dese până sus la cap.“

Și fiind că într'un suflet nimic nu slăbește gândirea la Dumnezeu și iubirea Lui, ca și patimile, în măsura, în care creștea viforul acelora în Augustin, își perdea și simțul conștiinței.

„Ca pedepsă a vanității mele, zurăitul ferelor robiei mele, m'a asurzit la vócea ta o! Dumnezeule. — Și lipsit de ajutorul puternic și de tăria puterilor, ce imi veniau de la Tine, mă simțiam din ce în ce mai cuprins de focul rău, mistuitoriu. Inima mea era totă înflăcărată — continuă el într'un stil, ce nici de cum nu se poate imita — clocotea și spumega de răutate. Se scurgea și esunda în escesele mele. O Dómnne! bucuria mea târziă, eú nu Te ascultam, ci tot mai mult și mai mult mă despărțiam de la Tine.“²⁾

Ne grăbim a adauge în onórea Moniceei, care a cultivat inima lui Augustin, și a cultivat-o așa de profund, — că în mijlocul tuturor acestor plăceri păcătoase Augustin nu era fericit. Cu primele lui păcate s'a început și tristéța lui glorioasă. El suferia amar, cânta pacea, cânta fericirea, dar nici plăcere nu afla. Când se treșia ca dintr'un vis, din câte o plăcere păcătoasă se îngroza de sine însuși. „Cu amărăciune ai amestecat, o Dómnne, plăcerile mele oprite, pentru ca să caut mai bine adevăratele plăceri, în cari nu este disgust, nu este amărăciune.“³⁾

Dar nu voia să-și întórcă privirile de acolo și trăia și mai de parte în mijlocul tempestăților, într'o dejosire superbă și într'o decădintă neliniștită.“⁴⁾

(Va urma.)

Lumina în cultul dumnezeesc.

(Fine.)

Tot aurul, totă podóba câmpului, rotogolul pământului și bogăția lui e proprietatea Domnului, carea o a încredințat omului spre folosire. De aceea e cu dreptate, ca omul eră să depună la picioarele Domnului darurile cele mai bogate și mai strălucite. Adevărat că noi putem, să zicem cu Psalmistul: „Domnul meu ești tu, că bunătățile mele nu-ți trebnesc“ (ps. 15, 2). Dară pentru noi e de lipsă, ca ceea, ce dînsul ne-a dăruit mai întâiu, aceea să i-o aducem érăși ca dar și așa să prestăm maiestății și stăpâniei lui tributul de onóre, ce i-se cade, să-i dovedim alipirea și supunerea, dragostea și recunoscinta noastră, să înmulțim meritele noastre și să lucrăm mântuirea noastră. Căci în ochii milostivirii dumnezeesci toate, cele ce se dedică și se jertfesc lui Dumnezeu, toate au prețul aurului celui mai lămurit, carele va, să ni-l răsplătescă cu bucurii vecinice atuncia, când va fi sosit timpul lui cel fericit. În podóba cea bogată a cultului se vedește evlavia și spiritul de jertfă, și întru acestea își află Dumnezeu bunăplăcerea sa. Când Maria în casa Fariseului a uns picioarele Domnului cu mir de mult preț, Isus o a lăudat zicând: „Că bun lucru a făcut cu mine, — că versând acesta mirul acesta pe trupul meu, spre îngroparea mea l-a făcut“ (Mt. 26. 10. 12). După mórte au uns trupul lui asemenea cu unsori prețioase. Domnul a voit deci, ca trupul lui ómenii să-l venereze deja și în viața lui cea muritoare; așa va dînsul și acuma, ca sfîntul lui trup cel eucharistic să fie încunjurat cu onóre, locașul lui cel eucharistic să fie înzestrat cu podóbă și strălucire, biserica și altariul să se imbrace întru frumsetă. Înșuși Domnul a promis, că în L. N. va umplé casa lui Dumnezeu de mărirea sa și a nume de o mărire neasemenat mai mare, de cum a fost cea a bisericii din Ierusalim (Ag. 2, 8 urr.). Dacă deci deja poporul lui Israil pe vremea lui Solomon a jertfit cu bucurie toate cele ce au fost de lipsă (I Paral. 29, 9. 17), pentru ca să se zidescă lui Iehovah o biserică strălucită, atuncia cu atât mai virtos vor avé fiil cei cu dar dăruiti ai bisericii creștine, să facă și să jertfescă tot, pentru ca să preamărescă după cuviință pe Dumnezeu și Mântuitorul său cel ascuns în sfînta Eucharistie, după ce el se pogoră așa de adânc și cu atâta îmbelșugare de dragoste și de dar pe altariul lór.

Strălucirea și bogăția podóbei cultului dumnezeesc servește așa dară în rîndul cel dintăiu spre preamărirea lui Dumnezeu, éră tot atuncia mai lucréză ea și zidirea sufletescă și mântuirea ómenilor. Dacă cultul lui Dumnezeu se sevărșește adevcă cu vase și vesminte prețioase, atuncia sublimitatea și vrednicia de închinăciune a tainelor dumnezeesci se înfășeșă în chip cu mult mai limpede și mai viu înaintea ochilor sufletesci ai credincioșilor. Cei de față se vęd ridicați preste viața cea de toate zilele, umpluți de frică sfîntă și de venerare față cu lucrurile cele ceresci, se vęd dispuși în chip mai sərbătorește și zidiți și rēcoriți întru sufletele sale. Și din cauza acesta încă serbeză biserica cultul său cel dumnezeesc cu o desfășurare de strălucire mare, pentru ca

să trezescă și să nutrescă în inimile credincioșilor față cu minunatele taine ale jertfei lui Christos reverința cea mai mare, carea numai este cu puțință. Clădirile cele mai strălucite și mai bogate sînt bisericile lui. Din petri scumpe sînt ridicate altarele lui, și scaunele lui, în cari șede de-asupra altarelor, sînt lucrări de daltă măiestră. De aur, argint și petri scumpe sînt vasele lui cele de jertfă. Învelitórele lui sînt gătite din in curat. În ce chip încunjură curtenii pe împératul său, așa încunjură aci icónele Sfîntilor pe Christos. Îi servesc preoții și clericii îmbrăcați în vesminte de sərbătóre, și le staú într'ajutorii strălucirea luminilor, colorile florilor, mirosul tēmăii și smirnei, armonia cãntărilor și sunetele clopotelor. Așa a plăcut bisericii în tot de una, să împodobescă sanctuariul Domnului cu bogăție și strălucire cât se póte de mare. Și într'aceea de loc nu și-a uitat nici de grijea sēracilor, de bisericile acestea vii ale lui Christos. Ea scie, că Christos va, ca ómenii să-i dăruescă și să-i póte grijea în frații acestia lipsiți ai lui. De aceea a înființat biserica fundațiuni evlavioase, institute și reuniuni fără număr spre deprinderea a tot felul de lucrări de ale milosteniei. Ea scie mai de parte, că nu cler evlavios, curat și învățat e podóba cea mai frumoasă a casei lui Dumnezeu, și de aceea nu se înfrică de nici o jertfă și de nici o ostenelă, pentru ca să creșcă un atare cler. Dară lucrul cel mai bun și mai desevărsit este a face una și a nu lăsa nici cealaltă nefăcută. Așa lucră biserica: ea nu numai îmbrățișeză și grijesce pe Christos cu dragoste întru sēracii și lipsiții lui, ci îl și onoreză și-i preamăresce după puțință în jertfa și viața lui cea eucharistică. Pe ea o mănca nu numai rîvna pentru sfîntenia servitorilor ei, ci și rîvna pentru strălucirea casei cultului ei celui dumnezeesc. Credincioșii aduceau în vécurile cele dintăiu daruri prețioase bisericii spre serviciul altariului. Dară când sosia o lipsă mare ori când vre o persecuțiune amenința, că va răpi comorile bisericii, atuncia mai marii bisericii le împărțiau sēracilor ca milostenii și daruri de ale dragostii, în ce chip ne spune bună óra istoria martiriului sfîntului Laurentiu.

Numai nesciința și nepăsarea religioasă póte deci, să învinnescă biserica cu prădare și cu esagerare, când vede, cum acesta în tot de una a purtat grije, ca în biserică să lucescă aurul, și altariul să fie frumos întru podóba de petri scumpe. A bună samă nu póte, să se deplângă de ajuns, că durere casa celui Preafint de multe ori e înzestrată mai misér, mai sēracios și mai rău de cât locașul servitorilor și credincioșilor ei. Dacă acest lucru se întâmplă din scumpătate, din negrije ori din nepăsare, el atuncia e semnul de dispreț al celui Preafint. Dacă óre cine nu are pricepere și inimă pentru podóba casei lui Dumnezeu, viața lui cea religioasă trebuie, să fie pipernicită și rēcită. Cea ce hulesce cheltuelile, cari se fac spre preamărirea casei și cultului lui Dumnezeu, acela se aseménă lui Iuda. Învétăcelui acesta nefericit s'a supérat și s'a smintit, când Maria a uns cu mirul cel de mult preț capul și picioarele lui Isus. El a zis: „Pentru ce acest mir nu s'a vindut cu trei sute de dinari, și să se fie dat sēracilor?“ (Io. 12, 5.) Căci așa a grăit el, nu pentru că doră de sēracii îi era grije lui, ci pentru că era fur și pentru că nu avea nici credință nici

¹⁾ Confess. lib. II. c. 3.

²⁾ Confess. lib. II. c. 2. Et jactabar, et effundebam, et ebulliebam per fornicationes meas.

³⁾ Tot acolo.

⁴⁾ Confess. lib. II. c. 2.

dragoste față cu Isus. De-a rîndul se adevăresce, că credincioșii aceia, cari nutresc dragostea deapropelui cea mai caldă și mai activă, au și spiritul de jertfă cel mai cu mână largă și mai voios pentru podoba și bogata înzestrare a casei lui Dumnezeu.

Propoziția făcută sacrei Congregațiunii a Riturilor continuă apoi a respinge încă și alte obiecțiuni, cari se fac usului exclusiv al cerei și untului de lemn pentru luminile cultului lui Dumnezeu.

Și pe temeiul propoziției acesteia sacra Congregațiune a adus următoarea rezoluțiune:

„Resolutionis dubiorum super usu novarum candelarum ex stearina confectarum. Instantibus nonnullis Episcopis permultisque cereorum fabricatoribus cum Reverendissimo Episcopo Massilen. ac referente Emmo ac reverendissimo Cardinale Cosimo de Corsi Ponente rescriptum fuit: Consulatur rubricis. Die 14. Sept. 1843.”

La întrebarea, dacă folosirea luminilor de stearină introdusă în diecesa de Dijon pôte, să se suferă și pe mai de parte, sacra Congregațiune a Riturilor a răspuns în 7. Septembrie 1850: „Nihil innovetur.” Nici chiar sêrăcia bisericilor și prețul cel mare al făciilor de cêră nu le socotesce biserica de scuse indestulitôre. Asta se vede din decretul următoriu:

„Rme Domine uti Frater . . . Exponens Amplitudo Tua huic S. Sedi apostolicae in ecclesiis istius dioecesis Carolinopolitanae usum invaluisse candelas adhibendi ex sevo confectas et huic irregulari praxi locum dedisse tum paupertatem earumdem ecclesiarum tum magnum cerae pretium in hisce Americae regionibus a Ssmo D. N. Pio PP. IX. eadem Amplitudo Tua supplicibus votis postulavit, ut attentis expositis rationibus hanc ipsam consuetudinem servari posse permetteret. S. S. audita S. R. C. relatione iussit, ut Amplitudini Tuae communicaretur mentem suam esse, ut curante Amplitudine Tua inductus abusus adhibendi candelas ex sevo eliminetur. Grave itaque ne sit Amplitudini Tuae Sanctitatis Suae mentem, qua par est, prudentia executioni demandare. Romae 10. Dec. 1857.”

Am premis, că e prea adevărat, că decisiunile acestea ale sacrei Congregațiunii mai de aproape și cu putere de lege se referesc la biserica de ritul latin. Dară am vëdut și aceea, că decisiunile acestea enunță obiceiul străvechiu și pururea păzit nu numai în biserica apusană, ci și în cea răsăritenă. Așa dară: „Nihil innovetur.”

Concurse la premiile

Academiei.

(Continuare.)

X. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1901 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Expunerea principiilor conducătoare ale dreptului public modern al României și cercetarea rezultatelor aplicațiunii lor de la 1857 până în momentul de față.

XI. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1901 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Istoria literaturii române de la Cantemir până la 1821, cu extrageri din autorii acelei epoci

literare. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 Septembrie 1900.

XII. *Premiul Princesa Alina Știrbei* se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 pentru cea mai bună scriere în limba română despre: Principiile morale și creștinesci de cari trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor.

XIII. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Studiul comparativ asupra dialectelor și sub dialectelor române.

XIV. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Domnia lui Ștefan cel Mare.

XV. *Premiul G. San-Marin*, în sumă de 2.000 Lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului (decis. 6 Martie 1895), se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Considerațiunii asupra comerțului României cu țările străine atât la Orient, cât și la Occident, începând cu secolul XVI. până în anii din urmă. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 Septembrie 1901.

XVI. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice.

XVII. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Alcoolismul în România.

XVIII. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Expunerea finanțelor statului român de la 1859 până la 1902, cu o introducere asupra finanțelor Domniilor Regulamentare. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 Septembrie 1902.

XIX. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 10.000 Lei, dimpreună cu procentele acestei sume de la 1891 până la acordarea premiului, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor.

XX. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Epoca lui Mateiu Basarab și Vasile Lupu.

XXI. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Istoria poeziei lirice la Români până la Alecsandri.

XXII. *Premiul Alexandru Bodescu*, de 1.500 Lei dimpreună cu 1.000 Lei dăruiți de dl Ioan Kalinderu, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România și a unei comune rurale românesci de peste graniță. Monografia situațiunii economice a câte trei familii de țeran, fruntaș, mijlocăș și codaș, luate din cele două comune, în total șese familii. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 Septembrie 1903.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Geografia pentru școlile poporale partea II. de Vas. Goldiș. prețul 50 fil. Edit. librăriei Ciureu, Brașov.

Posta redacțiunii.

„Mama” a sosit, îți mulțumim. Nu crești, că pentru noi ar fi mai consult, să-ți puni un alt pseudonim, eventual literile începătoare ale numelui, ca și altă dată? Salutări cordiale și la revedere, cât de adese!

Dlul X. Am folosit materialul trimis, am dori înse, ca pe viitor să nu lipsescă partea cea mai de căpetenie. V'am fi scris în scrisore privată... dar posta a fost nedescifrabilă. Vê rugăm să aveți încredere în noi. Așteptăm dar. Multe complimente!

„Epistola către Dumnezeu” a sosit, îți mulțumim. Mult ne temem înse, că am mai cetit'o unde va. Nu-ți aduci a minte și DTa?

Asinip. Primit și achitat an. 1896 sem. 2-lea și 1897 sem. 1.

Muntele Bășgorei. Primit și achitam anul 1892 sem. 1.

Gyó-Démuc. Am primit și achitam pe timpul din 12 Maiu 1899 până în 12 Maiu 1900.

Várhegy. Am primit și achitam 1898 sem. 2-lea și din 1899 lunile Ianuarie—April.

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

Nr. 316—1900.

(12) 1—1

Licitațiune minuendă.

La 17 Iunie st. n. a. c. 3 ore d. a. se va ține la casa parochială gr. cat. din Gyergyó-Szt-Miklós licitațiune minuendă pentru edificarea din piatră a bisericii gr. cat. române, după planul și preliminarul de spese în suma de 4928 corone 80 fileri pe lângă materialul de piatră, var, năsip și 50 bucăți lemn de brad, prestat de către comuna bisericăscă.

Condițiunile de licitare pe cum și planul, preliminarul de edificare, se pot vedea la oficiul parochial-protopopesc; cei ce doresc a lua parte la această licitațiune sînt îndatorăți a depune după suma de 4928 corone 80 fileri un vadiu de 10% în bani gata ori hârtii de valoare sigure.

Ofertele prezentate în scris și sigilate, până la terminul suprascris să se trimită la adresa oficiului protopopesc gr. cat. în Gyó-Szt-Miklós, la oaltă cu vadiul amintit, la cas contrar nu se vor lua în considerare.

Gyó-Szt-Miklós la 3 Iunie 1900.

Eliă Câmpean
paroch-v.-protopop.

Dumitru Bârsan
curator primar.

(13) 1—3

Med. Univ.

Dr. Romulus L. Crăciunu
specialist pentru morburile interne

Karlsbad, Alte Wiese „Strauss”.

Consultațiunii de la 1 Maiu — 15 Octobree a. c.